MITEN LEADER-YRITYSTUKIA HAETAAN JA MITEN HAKEMINEN ETENEE?

1. **Yrityksen idea, tarve, puute, laajennus tms**. = tee oma suunnitelmasi ja laske alustavasti mitä kaikki maksaa, mikä on aikataulusi, mistä saat lisärahoituksen (julkinen yritystuki tulee jälkikäteen).

2. **Keskustele ideasta ja tarpeista** kuntasi yritysneuvojan ja Leader-ryhmän kanssa - selvitä onko yritystoimintaan saatavissa tukea – mahdollisuudet, toimialan kilpailutilanne, jne.

3. **Käytä yrityksen kehittämistukia** isompien suunnitelmien, investointien, markkinoinnin, jne. suunnittelemiseen ja laskelmiin sekä hankesuunnitelmien kokoamiseen => **asiantuntija-apu käyttöön.**

4. **Hakemuksen valmistelu**, kustannusarvio, hintatiedustelut, tarjoukset, investoinneissa lupamenettelyt, piirustukset, kuvat, yms. kaikki liitteet kuntoon – suunnitelma (=lupaus rahoittajalle), jonka mukaan toimitaan ja viedään toimenpide läpi – käytä asiantuntijoita apuna.

5. **Hakemus sisälle Hyrrään** (tarvitaan valtuudet suomi.fi-palvelusta) ja lähetetään Leader-ryhmään = tukihakemus on vireillä (voit jo aloittaa ja tehdä hankkeen toimenpiteet omalla vastuulla).

6. **Hakemuksen käsittely Leader-ryhmässä,** hallituksen lausunto/puolto (tai ei puolto) – hakija saa käsittelystä tiedon, **miten Leader-ryhmän hallitus suhtautuu hakemukseen, hallitus käyttää tarveharkintaa ja arviointia, onko hakemus Leader-strategian mukainen ja mahdollisuus tukeen.**

7. Leader-hallituksen käsittelyn jälkeen hakemus siirretään **viranomaispäätöstä varten Elinvoimakeskukseen (EVK).**

8. **Rahoituspäätös EVK:sta (hyväksytty tai hylätty)** = yritystukipäätös on lainvoimainen.

9. Tuen kohteena olevaa **suunnitelmaa toteutetaan rahoituspäätöksen ja suunnitelman mukaisesti.** Kaikki suunnitelmassa luvattu tehdään = toteutettu hanke omalla rahoituksella ensin.

10. Huomio siihen, että kaikki yritystuen kustannukset, tositteet, sopimukset, yms. on tallennettu asianmukaisesti kirjanpitoon ja **yritystuen toimenpiteistä tehdään raportoinnit, tuotosperustaiset yritystuet todennetaan (valokuvat, sopimukset, todistukset, tms.), seurantatiedot täydennetään Hyrrään.**

11. **Maksun hakeminen Elinvoimakeskuksesta kun kaikki on tehty ja valmista** = joko prosenttimääräinen tukiosuus tai kertakorvaus toteutuneen suunnitelman mukaisesti (todennus).

Euroopan unionin osarahoittama Hyrrä LEADER Jokivarsikumppanit

LEADER-YRITYSTUET

IDEA YRITYSTOIMINNASTA =>Yritystoiminnan suunnittelutuki (1.000 €)

- Yritystoiminnan lähtötilanteen ja edellytysten selvittämiseen
- Yritystoimintaa suunnittelevalle henkilölle, ei vielä y-tunnusta
- Yritysidean testaaminen, liikeidean kehittelyyn
- Tukea voi käyttää asiantuntijapalveluihin 1-2 päivää.
- Tuki 1000 € maksetaan yhdessä erässä, kun tukipäätöksessä edellytetyt kehittämistoimet on toteutettu
- Voidaan myöntää samalle hakijalle yhden kerran.

IDEA YRITYSTOIMINNASTA => Yritystoiminnan kokeilutuki (2.500 €)

Tuen avulla selvitetään:

- Onko minusta yrittäjäksi - riittävätkö tietoni/taitoni?
- Onko palveluilleni/tuotteilleni kysyntää/markkinoita?
- Toimiiko suunniteltu tapa myydä käytännössä?
- Onko suunniteltu toimintatapa toimiva?

Tukea voidaan käyttää:

- sopii esimerkiksi yrittäjyydestä kiinnostuneelle työttömälle, nuorelle, opiskelijalle, alan vaihtajalle tai muulle yrittäjän uraa pohtivalle
- Toimitilojen ja laitteiden vuokriin, aineisiin ja tarvikkeisiin, käyttömaksuihin, matkoihin
- Koulutuksen, valmennuksen, asiantuntijaosaamisen ja tiedon hankkimiseen ostettavina palveluina. Tukea ei voi käyttää pienhankintoihin.
- Tuki maksetaan kertakorvauksena, kun kokeilu on tehty ja tulokset raportoitu

Ehdot

- tarkoitettu henkilölle, jolla ei ole aikaisempaa yrittäjäkokemusta ja jolla ei ole tukea haettaessa tai myönnettäessä vielä aktiivista Y-tunnusta
- Kokeilun kesto enintään 4 kuukautta

ALOITTAVA tai TOIMIVA YRITYS => Valmistelutuki (2.000 €)

Aloittavan tai toimivan yrityksen **kehittämistoimenpiteiden valmisteluun**:

- Valmistelu = ulkopuolisen asiantuntijan avulla tapahtuva valmistelu
- Liiketoimintasuunnitelman ja kehittämissuunnitelman laatiminen tai
- Rahoitusten hakemisen edellytysten selvittäminen
- Liiketoimintasuunnitelman laatimisen sparraaminen tai käynnistystuen tai investointituen hakemisen valmistelu
- Uuden hankesuunnitelman valmistelu
- Asiantuntijapalveluiden ostoon (2-3 päivää)
- Voidaan myöntää samalle hakijalle yhden kerran kaudella 2023-2027
- Tuki on vakioitu kertakorvaus

ALOITTAVA YRITYS => Päätoimisen yritystoiminnan käynnistämistuki (7.500 €)

Tuen hakija työllistää itsensä päätoimisena yrittäjänä (yksinyrittäjänä) ja jolla on tarkoitus saada pääasiallinen toimeentulo yritystoiminnasta.

Tukea voit käyttää:

- Koulutukseen, valmennukseen, asiantuntijaosaamiseen ja tiedon hankkimiseen **ostettavina palveluina**.
- Toimitilojen ja laitteiden vuokriin
- Aineisiin ja tarvikkeisiin
- Käyttömaksuihin, opintomatkoihin
- Pienhankintoihin (alle 1.200 €)

Tuen ehtoja

- Tarvitset y-tunnuksen, yrittäjän eläkevakuutuksen ja alustavan liiketoimintasuunnitelman.
- Päätoimisen yrittämisen tavoitteena on vähintään 15 000 euron vuosiliikevaihto
- Päätoimisen yrittämisen tulee tuoda toimeentuloa sinulle yrittäjänä tai yhdelle työntekijälle.
- Voidaan myöntää samalle hakijalle vain yhden kerran rahoituskaudessa.

Tuki maksetaan yhdessä erässä, kun tukipäätöksessä edellytetyt käynnistystoimet on toteutettu.

ALOITTAVA YRITYS => Osa-aikaisen yritystoiminnan käynnistämistuki (5.000 €)

Tuen hakija työllistää itsensä osa-aikaisena yrittäjänä (yksinyrittäjänä) ja jolla on tarkoitus saada osa toimeentulostaan yritystoiminnasta. Yrittäjyys voi olla sesonkiluontoista (esim. vuodenaikoihin liittyvää) tai pääsääntöisesti vain osan viikkoa tehtävää työtä.

Jos aloitat tai suunnittelet uutta yritystoimintaa, voit saada käynnistystukea seuraaviin asioihin:

- Koulutukseen, valmennukseen, asiantuntijaosaamiseen ja tukea tiedon hankkimiseen **ostettavina palveluina**
- Toimitilojen ja laitteiden vuokriin
- Aineisiin ja tarvikkeisiin
- Käyttömaksuihin, opintomatkoihin
- Pienhankintoihin (alle 1.200 €)

Tuen ehtoja:

- Hakijalla oltava y-tunnus
- Käytetään työaikaa keskimäärin 10-35 tuntia viikossa
- Vuosiliikevaihto tavoite vähintään 10 000 euroa
- Voidaan myöntää samalle hakijalle yhden kerran rahoituskauden aikana.
- Hankesuunnitelma, jossa ostettavien asiantuntijapalveluiden työpaketit ja niiden kustannusarviot

Tuki maksetaan yhdessä erässä, kun tukipäätöksessä edellytetyt käynnistystoimet on toteutettu.

TOIMIVA YRITYS => Vakiintuneen yritystoiminnan kehittämistuki (3.000 €)

Kehittämistuki on suunnattu toimivalle mikroyritykselle. Samalle hakijalle **voidaan myöntää kehittämistukea enintään 3 kertaa** (rahoituskauden 2023-27 aikana), jolloin on oltava selkeää liiketoiminnan kehittymistä. Hakijalla pitää olla Y-tunnus ja yritys on toiminut vähintään yhden tilikauden ajan.

- **Kehittämistukea voidaan käyttää esim.:**
  - liiketoimintaan valmentavan neuvonnan ostamiseen
  - tuotekehityshankkeisiin
  - tuotannon pilotointiin
  - markkinointisuunnitelman laatimiseen
  - koemarkkinointiin
  - kansainvälistymisselvitykseen
  - opintomatkoihin
  - muuhun **asiantuntija-apuun**

Tuen ehtoja:

- Hakija toteuttaa tukihakemuksessa laadittua suunnitelmaa ja toimenpiteitä.
- Todennus raportoimalla ja esittämällä laaditut suunnitelmat.
- Kertakorvauksella maksettava tuki haetaan maksuun, kun kaikki suunniteltu on tehty.

TOIMIVA YRITYS tai ALOITTAVA YRITYS => Investointituki (20-30% tuki)

Investoinnilla, johon haetaan julkista tukea, tulee olla olennaista merkitystä yrityksen **perustamiselle, kasvulle tai kehittymiselle.**
Investoinnin tuettava **kustannusarvio voi olla Leader-rahoituksen osalta max 100 000 €,** josta tukiosuus on 20 – 30 % investoinnin kustannuksista. Tukiprosentti riippuu yrityksen sijainnista (kaupungin läheinen maaseutu 20%, ydinmaaseutu 25%, harvaanasuttu maaseutu 30%) - minimitukiosuus on 1.000 €

Investointitukea voidaan myöntää:

- tuotantotilojen hankkimiseen, remontointiin tai rakentamiseen
- koneiden, laitteiden ja muun käyttöomaisuuden hankintaan
- aineettomiin investointeihin, kuten ohjelmistojen, patenttien ja valmistusoikeuksien hankintaan.

Ehdot:

- investoinnin pitää olla pitkäkestoinen, pysyvyysvaatimus vähintään 3 vuotta.
- Yrityksen kilpailutilanne tulee esittää hakemuksen yhteydessä, saman toimialan yritysten kesken

HUOM! Oma tukimuotonsa on **tuki MIKROYRITYKSEN ENERGIAINVESTOINTIIN** (tuki 30 %), jossa **ydinmaaseudulla tai harvaan asutulla maaseudulla sijaitseva** yritys siirtyy omassa tuotannossaan energiaa säästäviin ja bioenergialla tuotettuihin energiamuotoihin.

ALOITTAVA YRITTÄJÄ / UUDEN LIIKETOIMINNAN HANKINTA =>

Omistajanvaihdoksen valmistelutuki (2.500 – 5.000 €)

Omistajanvaihdoksessa tarvittaviin selvityksiin ja asiantuntijapalveluihin on mahdollista saada tukea, mutta ei itse yrityksen hankintaan. **Ostettavan yrityksen sijaittava harvaan asutulla tai ydinmaaseudulla** (ostajalla itsellään ei tätä vaatimusta ole).

Tuki myönnetään omistajavaihdokseen liittyviin asiantuntijapalveluihin **YRITYKSEN OSTAJALLE**, esim. alla oleviin selvityksiin, laskelmiin, suunnitelmiin:

- Yrityksen hinnan määritys, talousasioiden selvittäminen
- Yrityskauppaneuvottelut
- Rahoituksen suunnittelu
- Verotukseen liittyvät asiat
- Kauppakirjojen valmistelu

Tuen ehtoja:

- Tuki 2 500 – 5 000 euroa, vakioitu kertakorvaus
- Ei edellytä tuenhakijalta y-tunnusta, hakija voi myös olla mikroyritys
- Yrityskaupan ei tarvitse välttämättä toteutua
- Tukea voidaan myöntää myös yrityksen vähemmistöosakkaalle, jonka omistusosuus yrityksestä on tukea haettaessa enintään 25 prosenttia.
- Tuki maksetaan yhdessä erässä, kun tukipäätöksessä edellytetyt käynnistystoimet on toteutettu.
- Uusi yrityksen omistaja voi hakea investointitukea.
- Omistajanvaihdoksen kohteena olevassa ostettavassa yrityksessä voi olla investointi- ja kehittämistarpeita kasvun vauhdittamiseksi.

YRITYSRYHMÄHANKE / yhteistyöhankkeessa mukana 3–10 yritystä

Yhteistyöhankkeessa 3-10 yrityksen ryhmä kehittää toimintaansa sekä yhteisillä kehittämistoimenpiteillä että yrityskohtaisesti. Tavoitteena voi olla esimerkiksi tuotannollisen yhteistyön kehittäminen, markkinointi- ja myyntiyhteistyön kehittäminen tai tuoteperheen suunnittelu. Yritysryhmähanke on yhdistelmä hanketukea ja yritystukea. **Tuen hakijaksi eli hankkeen hallinnoijaksi tarvitaan** jokin kehittämisorganisaatio: neuvontajärjestö, kehittämisyhtiö tai muu vastaava julkisoikeudellinen tai yksityisoikeudellinen yhteisö. **Yritysryhmän kokoamiseen ja hankkeen suunnitteluun voidaan myöntää 5 000 € valmisteluraha.**

Yritysryhmähankkeella voidaan esimerkiksi

- Kehittää uusia tuotteita ja menetelmiä yhdessä ja kussakin osallistujayrityksessä erikseen
- Matkailua harjoittavien mikroyritysten matkailupalveluiden kehittämistä, markkinointia ja myyntiä.
- Kehittää elintarvikkeiden lyhyitä toimitusketjuja ja paikallisia markkinoita.
- Kehittää hajautettua energiantuotantoa, resurssitehokkuutta sekä uusia menetelmiä ja teknologioita ilmastonmuutoksen lieventämiseksi.
- Kehittää elintarvikkeissa, energiantuotannossa ja teollisissa prosesseissa käytettävän biomassan tarjontaa, toimitusketjuja ja logistiikkaa.
- Edistää maatiloilla tuotettavien, hyvinvointia lisäävien hoito- ja elämyspalvelujen kehittämistä, tuotteistamista ja markkinointia.
- Rakentaa mikroyritysten tuotannollista yhteistyötä.

Yritysryhmähankkeen kustannusarvio ja kustannusjako
Yritys maksaa 25 % kokonaiskustannuksista yksityisenä rahoitusosuutena hankkeen hallinnoijalle. Hankkeen hallinnoija sopii, jokaisen yrityksen kanssa miten yksittäistä yritystä hankkeessa kehitetään, josta laaditaan yrityskohtainen suunnitelma ja kustannusarvio. Yhden yrityksen osuus kustannuksista muodostuu yhteisen osion yritykselle jyvitetystä osuudesta ja yrityskohtaisten kehittämispalveluiden kustannuksista.

HUOMIOITA JA VINKKEJÄ YRITYSTUEN HAKEMISEEN

1. *Selvitä yritystoimintasi tarpeet ja taustat hyvin hakemustasi varten etukäteen. Onko ajantasainen liiketoimintasuunnitelma (LTS) tehty?*

2. *Miksi nyt tarvitaan tukea? Mihin tarvitaan tukea?* ***Yritystuki ei koskaan korjaa yritystoiminnan kriittisiä rahoitusongelmia tai likviditeetin puutetta.***

3. *Millainen on* ***yrityksesi toiminnan laatu ja kannattavuus****? Yrityksen taloustilanne selvitetään tarkasti ennen EVK:sta tulevaa virallista rahoituspäätöstä.*

4. *Mitkä ovat* ***kustannukset uusien toimenpiteiden osalta****? Tarjouksien ja hintatietojen esittäminen on olennainen osa investointihakemuksissa,* ***kuka tekee toimenpiteet****?*

5. *Mistä saadaan* ***väliaikainen yritystukien toimenpiteiden rahoitus****? Yritystuet maksetaan takautuvasti ja mahdollinen investoinnin julkinen tuki on vain osa investointikustannusten kokonaisuudesta.*

6. *Pääsääntöisesti* ***hakuvaiheessa pitää olla hyvä, kattava ja uusittu LTS (liiketoimintasuunnitelma)*** *tai aloittavalla yrittäjällä valmius esittää tulevan liiketoiminnan perusteet. Kehittämistukien myötä LTS voidaan uusia ja täsmentää asiantuntija-apua käyttäen.*

7. *Onko* ***hakijalla eli yrityksellä/yrittäjällä itsellään osaamista ja aikaa paneutua tukihakemuksiin****, toimenpiteiden todentamiseen, selvityksiin, seurantatietojen raportointiin? Kehittämistukien osalta ei esitetä maksutositteita, vaan toimenpiteet todennetaan kirjallisten raporttien ja valokuvien avulla.*

8. *Kiinnitä huomiota yrityksen* ***kestävän kehityksen suunnitelmiin*** *– hakemusvaiheessa kysytään yritystoiminnan ympäristö-, ilmasto-, yms. vaikutuksia, suunnitelmia, sitoutumisia sekä vastuullisuutta nyt ja tulevaisuudessa. Helpottaa hakuvaiheessa, kun asiat on mietitty jo etukäteen.* ***HUOM! Kestävän kehityksen / vastuullisuuden selvittämiseen voi myös hakea kehittämistukea, jolloin asiat selvitetään ulkopuolisen asiantuntijan kanssa.***

Leader Jokivarsikumppanit *www.jokivarsi.fi*

toiminnanjohtaja Taina Sainio
taina.sainio@jokivarsi.fi

hankeasiantuntija Taina Simola
taina.simola@jokivarsi.fi

Euroopan unionin osarahoittama
Hyrrä
LEADER Jokivarsikumppanit